

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 124/2023-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Milanom Slobodnikom, advokátom, Štúrova 20, Košice, proti postupu Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 78/2015 (v súčasnosti sp. zn. 4 T 25/2022) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 78/2015 (v súčasnosti sp. zn. 4 T 25/2022) **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie v sume **2 500 eur**.
3. Okresný súd Košice II **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **758,53 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 9. augusta 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 78/2015 [v súčasnosti sp. zn. 4 T 25/2022;

(ďalej len „napadnuté konanie“)]. Sťažovateľ navrhol prikázať okresnému súdu postupovať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov a priznať mu finančné zadosťučinenie v sume 15 000 eur.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 124/2023-11 z 23. februára 2023 prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol v roku 1998 obvinený a následne v roku 2011 obžalovaný z trestného činu podvodu. O obžalobe podanej na sťažovateľa rozhoduje okresný súd v napadnutom konaní.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že jeho trestné konanie trvá neprimerane dlho a okresný súd spôsobuje v napadnutom konaní zbytočné prietahy. Sám sa k spáchaniu trestného činu priznal a svoj čin oľutoval. Okresný súd postupoval v jeho trestnej veci od 6. februára 2012 do 11. februára 2015 a následne od 15. apríla 2015 až do 23. decembra 2021 iba formálne. Od vznesenia obvinenia uplynulo viac ako 24 rokov, od podania obžaloby viac ako 11 rokov, pričom okresný súd v trestnej veci sťažovateľa do času podania ústavnej sťažnosti nerozhodol.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, priebeh napadnutého konania, replika sťažovateľa a ústne pojednávanie

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

5. Okresný súd vo svojom vyjadrení popísal priebeh napadnutého konania a k obdobiam svojej nečinnosti zdôraznil dlhodobé personálne poddimenzovanie a neúmernú pracovnú zaťaženosť sudcov. Taktiež poukázal na odporúčanie Súdnej rady Slovenskej republiky ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky ešte z roku 2015 o tom, že o. i. je potrebné doplniť personálny stav na okresnom súde.

III.2. Priebeh napadnutého konania:

6. Z vyjadrenia okresného súdu a predloženého súdneho spisu vyplýva takýto priebeh napadnutého konania:

- 5. mája 2011 – obžaloba na siedmich obvinených pre šesťnásť skutkov u štyroch poškodených subjektov;
- 22. augusta 2011 – hlavné pojednávanie pre neprítomnosť obvinených odročené na neurčito, zisťovanie aktuálnych adries ich bydliska;
- 6. februára 2012 – hlavné pojednávanie;
- 14. marca 2012 – hlavné pojednávanie odročené pre neprítomnosť štyroch obžalovaných;
- 2. mája 2012 – hlavné pojednávanie odročené pre neprítomnosť štyroch obžalovaných;

- 7. mája 2012 – vydanie príkazov na zatknutie dvoch obžalovaných;
- 11. februára 2015 – hlavné pojednávanie odročené pre neprítomnosť obžalovaných vrátane sťažovateľa (chyba v doručovaní predvolania na adresu v Írsku);
- 15. apríla 2015 – hlavné pojednávanie odročené pre neprítomnosť šiestich obžalovaných;
- 10. júna 2015 – nevykonanie hlavného pojednávania z dôvodu anonymného výhražného telefonátu;
- 22. júla 2015 – hlavné pojednávanie, sťažovateľ neprítomný a jeho obhajca nemal súhlas na konanie v jeho neprítomnosti;
- 27. apríla 2016 – hlavné pojednávanie odročené pre neprítomnosť obžalovaných, vyžiadanie pátrania po ich pobyte;
- 24. novembra 2016 – hlavné pojednávania odročené pre práceneschopnosť samosudkyne;
- 1. októbra 2018 – vydanie príkazu na zatknutie jedného z obžalovaných;
- 20. júna 2019 – hlavné pojednávanie odročené pre neprítomnosť obžalovaných vrátane sťažovateľa;
- 2. júla 2019 – vydanie príkazu na zatknutie;
- 4. novembra 2020 – nevykonanie hlavného pojednávania z dôvodu zavedenia tzv. proticovidových opatrení;
- 19. mája 2021 – vydanie dvoch príkazov na zatknutie, jeden sa týkal sťažovateľa;
- 11. októbra 2021 – oznámenie sťažovateľa okresnému súdu, že jeho adresa v zahraničí je súdu známa a tiež že dal súhlas na konanie v jeho neprítomnosti;
- 23. decembra 2021 – hlavné pojednávanie;
- 17. februára 2022 – hlavné pojednávanie zrušené pre práceneschopnosť samosudkyne;
- 28. apríla 2022 – hlavné pojednávanie;
- 23. novembra 2022 – hlavné pojednávanie odročené pre neprítomnosť dvoch obžalovaných vrátane sťažovateľa;
- 1. februára 2023 – hlavné pojednávanie, vyhlásenie rozsudku.

7. Okresný súd zhrnul, že od podania obžaloby 5. mája 2011 do vyhlásenia jeho rozsudku 1. februára 2023, teda za obdobie takmer 12 rokov, bolo nariadených celkovo 17 pojednávanií. Dve z nich boli zrušené z dôvodu práceneschopnosti sudkyne, jedno z dôvodu anonymného výhražného telefonátu a jedno z dôvodu proticovidových opatrení.

III.3. Replika sťažovateľa:

8. Sťažovateľ vo svojej replike poukázal na skutočnosť, že rozsudok okresného súdu z 1. februára 2023 mu bol doručený 14. marca 2023, z čoho vyplýva, že predmetné trestné konanie dosiaľ nie je právoplatne skončené. Zdôraznil, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých má okresný súd rozhodnúť, neospravedlňuje nečinnosť okresného súdu. Je úlohou štátu zabezpečiť primeraný

počet sudcov, aby bolo rešpektované jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote. Taktiež opätovne poukázal na skutočnosť, že k spáchaniu trestného činu sa priznal už v roku 2008.

III.4. Ústne pojednávanie

9. Ústavný súd po oboznámení sa s predloženými dokumentami dospel v tejto veci k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. Vzhľadom na uvedené podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ktorého predmetom je rozhodovanie o obžalobe sťažovateľa z prečinu podvodu.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

12. Judikatúra ESLP a ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníkov konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

13. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť danej veci, ústavný súd konštatuje, že predmetnú vec nemožno považovať za zvlášť právne či fakticky zložitú, čo napokon netvrdil ani samotný okresný súd. Je však potrebné konštatovať, že skutkovo-procesné okolnosti (viacero obžalovaných, ich zdržiavanie sa v zahraničí, resp. na nezistenom mieste) sa určitým spôsobom prejavili na dĺžke napadnutého konania. V tomto smere ústavný súd pripomína, že konajúci súd v zásade nesie zodpovednosť aj za neprítomnosť relevantných osôb (svedkov, spoluobvinených či ich právnych zástupcov) a na zabezpečenie ich prítomnosti má vo svojich rukách príslušné právne nástroje (rozsudok Tychko proti Rusku z 11. 6. 2015, sťažnosť č. 56097/07, bod 68 a tam citovaná judikatúra).

14. Vo vzťahu k správaniu sťažovateľa ako obžalovaného v napadnutom konaní možno konštatovať, že sa malou mierou pričínil o jeho predĺženie, a to v súvislosti s komplikáciami pri doručovaní predvolaní na jeho adresu v zahraničí aj na Slovensku, resp. s jeho neprítomnosťou

a neprítomnosťou jeho obhajcu na pojednávaní alebo absenciou súhlasu s konaním v jeho neprítomnosti (pojednávania 11. februára 2015, 22. júla 2015, 20. júna 2019 a 23. novembra 2022).

15. Ústavný súd k postupu okresného súdu konštatuje, že celková dĺžka napadnutého konania s ohľadom na jeho predmet už na prvý pohľad nespĺňa požiadavky na prerokovanie trestnej veci sťažovateľa bez zbytočných prieťahov, resp. na jej prejednanie v primeranej lehote (porov. rozsudok vo veci Dobbertin proti Francúzsku z 25. 2. 1993, sťažnosť č. 13089/87, bod 44).

16. Bez toho, aby ústavný súd osobitne poukazoval na početné obdobia nečinnosti okresného súdu, ktoré uznal aj samotný okresný súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti, možno dospieť k záveru, že predĺženie napadnutého konania je potrebné pripočítať v prevažnej miere na ťarchu okresného súdu.

17. Pokiaľ ide o dôvody na ospravedlnenie nečinnosti prezentované okresným súdom, ústavný súd opätovne pripomína, že čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby si členské štáty organizovali svoj súdny systém spôsobom, ktorý zabezpečí rešpektovanie práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (rozsudok vo veci Abdoella proti Holandsku z 25. 11. 1992, sťažnosť č. 12728/87, bod 24).

18. Náhle a dočasné personálne poddimenzovanie všeobecného súdu, ktoré je konštruktívne riešené, možno ospravedlniť. Dlhodobé nedostatočné personálne obsadenie súdov a s ním spojené dôsledky však musí znášať štát a jeho príslušné orgány (I. ÚS 423/2020, I. ÚS 92/2022).

19. Vzhľadom na všetko už uvedené dospel ústavný súd k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

VI.

Finančné zadost'učinenie a príkaz konať vo veci bez zbytočných prieťahov

20. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

21. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

22. Sťažovateľ navrhol, aby mu ústavný súd priznal finančné zadost'učinenie v sume 15 000 eur. Jeho výšku odôvodnil dlhotrvajúcim pocitom právnej neistoty.

23. Cieľom finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

24. Ústavný súd považoval v okolnostiach tejto veci za primerané priznať sťažovateľovi zadost'učinenie v sume 2 500 eur (bod 2 výroku tohto nálezu). Vo zvyšnej časti návrhu nevyhoviel (bod 4 výroku tohto nálezu).

25. Sťažovateľ tiež navrhol, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov.

26. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd vo veci sťažovateľa medzičasom rozhodol rozsudkom z 1. februára 2023, pričom tento rozsudok bol sťažovateľovi doručený 14. marca 2023, a preto mu už neprikazoval konať vo veci sťažovateľa bez zbytočných prieťahov (podobne I. ÚS 474/2020). Tomuto návrhu sťažovateľa preto nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

27. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 758,53 eur.

28. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2022 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu) a jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 (replika k vyjadreniu okresného súdu), čo spolu s režijným paušálom predstavuje sumu 632,11 eur. Uvedenú sumu bolo potrebné navýšiť o daň z pridanej hodnoty, keďže právny zástupca sťažovateľa je platcom tejto dane. Celková suma tak predstavuje 758,53 eur.

29. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 5. apríla 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu